

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eae de 2 ori: Mercurul si Duminec'a, F61a, candu conoada ajutoriale. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/2 anu 5 fl. v. n. Tiera esterie 12 fl. v. n. pe unu anu seu 2 1/2 galbani mon. sum616ria.

Anulu XXXIII.

Se prezumra la postele c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie 6 cr. Tace's timbrala a 30 cr. de fiecare pu-blicare.

Nr. 77.

Brasiovu 15 3 Octobre

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Din campulu rebelului.

Decursulu lucr61rilor in Franca presupune, ca regimela republicanu a venitu la convicciunea, cumea ei va succede fara indoiala a d6 pe dusmanu afara din Franca. Asta se vede si din mesur'a regimelui provisoriu din Paris, care prin decretu din 1 Oct. subserbisu de intregulu regimela, a castatu ordinatunea delegatiunei din Tours din 29 Sept., care scrisese averile pentru chiamarea constituantei pe 16 Oct. si nimicesce t6te respectivele acte, determinandu, c6 se se amano alegerile generali, pana candu se voru put6 face in t6ta estinderea republicei, adica pana candu se va alunga dusmanulu din tiera. Ac6sta incedere o justifica si senlarea masselor si multimea armeloru, ce se espedara si pana acum numai din Angli'a dela 30 Sept. in6ce pe t6ta diu'a cate 100 mii, dupa cum impu6ta solulu presescu ministrulu Gladstone, o justifica curagiuulu, cu care chiar si prefectii departementeloru se arunca in lupta in fruntea masseloru in contra inimiculu, cum face prefectulu dela St. Quentin, care respingundu pe inimicu va ocupa o pagina ilustra in istoria acestui rebelu.

Din Franca'de sudu din Itali'a si Spani'a, unde se organiz6za legi6ne de voluntieri pentru Franca, curgu meru sub standartulu lui Garibaldi voluntierulu la Tours. Masele voru neodihni pe dusman dela spate, care inse in pozitii mai concentrate.

Prusianii au inceput a bombarda asupra Parisulu dupa scirile sosite in Mainz din 12 Octobree. Unu curicu alu diurnalulu „Constitutionel”, care trece prin liniele inimiculu, aduse in 12 Oct. reportulu la Tours. cumea intre fortulu Mont-Valerien si intre St. Cloud s'a intemplat o batalia aspra in 7 Oct., in care prusianii fura deplinu batuti si parasindu-si pozitiiunile s'au retrasu la Versailles.

Langa Versailles o lupta infrociatata a casinatu prusianiloru perderi considerabile si trei diu regimintele loru de cavaleria au fostu nimicite. Se dice, ca francezii au relatu Versailles si prusianii ar' fi parasitu si Fontainebleau. Perderile germane in aceste dile din urma se sotocescu de 10 mii 6meni, 10 tunuri si 2 mitraliese.

Scirile germane oficiale dela Versailles 11 Oct. cuprindu, cumea armata franceza dela Loire, dupa o lupta invernatata de 9 6re, a fostu respinsa spre Orleans, care fu espuagnatu de germani, cari prinsera mai multa mii francezi, 6r' ca perferile germaniloru au fostu in proportiune mai pucine, nu se pune inse data batalii. „Monitorulu” inse spune, ca unu corpu sub comand'a gen. Tann din armat'a principelulu regal, a invinsu in 10 o parte din armat'a de Loire luandu 1000 prinsi si 3 tunuri.*

Tours 11 Oct. La 10 Oct. la 9 1/2 6re diminet'a, Arsenay, unde se ad6 a brigada si cativa venatori, a fostu atacatu de for6ta considerabila a inimiculu. Gen. Reyau a venitu in ajutoriu brigadelu cu 5 regimente si cu o baterie. Trupele franceze dupa o resistinta ce a duratu pana la 2 1/2 6re fura respinse in dreptulu unu paduri.

In seplaman'a trecuta in Pierrefite intro Montmorency si St. Denis, fiindu neceso soldatii francezi atacati de prusiani, indata primira ordine se se re-

traga si intrandu prusianii pe inaltimele carierei, ac6stea cu o detunatiune formidabila, fiindu minate, sarira in aeru si sventurara mii de soldatii prusiani. Asta scire o publica diurnalulu „Le Vexin” dupa reportulu unui carieru.

Dela Metiu se scire, ca Bazaine ataca meru pe germani in mai multe directiuni si le-au luptu provisiuni, mai multe dioci de boi, una data 40.

Localitatea Albis, fiinduca liberii tragatori de acolo atacatu pe prusiani, fu prefacuta in cenusia. Astofulu nimicesce dusmanulu t6te localitatile si le da pradii indata ce se arata vreo resistinta din ele.

Diu Lutz de Rhone, delegatulu guvernulu a-perarei nationale din Parisu, trecundu in balonu in 25 Sept. din Parisu cu vreo cativa saci de scrisori, scobori cu greu mare apr6pe de Vernouiller, dupa ce descarcaso sacii pentru impucinare greutatei, cari inse cadura in manile tieraniloru si nu se perd6 nimicu. Elu enara, ca gardii mobilii la St. Denis, la Villejuif si la Mondon s'au purtatu c6 soldatii adeveratii republicani, ca sa luptu dela inimicu 10 tunuri, 2 mitraliese si au adusu in stare de neputinta de a se mai lupta vreo 12 mii germani, servinduse ca tunurile dela marina. Mai reporta, ca in Parisu se form6za companii de mitraliese si in fabricale de tutunu se face cate unu milion si diametrate de cartusie pe di si ca ministrulu a pusu se se face incercare cu pompele cu petrolu, cu cari se si ad6 armate mai multe baricade in Parisu. —

Si mai. Tours 14 Oct. (ofic.) Sciri din Metiu: Esirea ultima a mar. Bazaine fu fatale pentru germani, pentruca i respinse din t6te pusitiunile. 4 regim. cavaleria si 26 batali6ne se prepardira. Inatete fortulu Belle Croix 13 regimente fura zdrobite. — „Cor. B.”

Rom'a. Bismark imb6a unu loca de refugiu in Germania pentru Papa, alta intriga in contra italianiloru.

Diu Felix Pyat, diuaristu francezu, publica manifestulu urmatoriu, pe care noi din lips'a spatiiului numai in estrasu lu reproducemu. Elu suna:

Catra fratii nostri de rasi latina.

Fratiloru din Itali'a si Spani'a!

Rasi, limba, dreptulu, t6te ni suntu comune, pana la s6rte. — Se ne sculam! se ne ajutam! Cestine de vietu, de m6rte, pentru t6te: unu-nea s6u perire! Or'a e supra. Astadi orici odatu, italianiloru, spanioliloru si franciloru, ce suntu noi in lume? Rasi's sentimentaliu, rasi's sociala, principulu de egalitate de unitate omeneasca, colectivismulu in sensulu seu generalu si generos, democristianu.

Ce suntu ceilalti, acesti prusieni? Rasi's egoista, rasi's calcululu, principulu de individualitate, de feudalitate, de protestantismu in sensulu seu partialu si particularu, aristocratia.

Privilegiu s6u dreptu!

Rebelu suntu! Lumea va fi ea a pop6lorulu s6u a principiloru! Scopulu e unu rebelu cruciatu. Nu e vorb'a de unu dieu mortu, e vorb'a de mentuirea genulu omenescu.

Dusmanulu Franciei e alu vostru. Cine nu ataca pre noi, ve ameninta pre voi! Deca decd Franca, se castina Spani'a si Itali'a. Prusia' vreo se ne st6rge de pro facia pamentulu. Ac6sta nu e o invasiune a nordutu, ea e unu torinte de barbari, unu opu de exterminatiune! Fratiloru dela Magenta si Trafalgar, se ni ajutam!

Fi-vomu noi 6re espropriati din Europ'a omocriti cu totulu, desbrinati c6 Poloni'a, in nimica? Vedeti unde e rasi' noastra si dreptulu ei in 6r'a ac6sta!

Noi amu perdutu deja marea! Se mai perdemu si pamentulu! Veneti'a, Serili'a si Marsella, suntu ruine! mai multu colonie! Itali'a nu e un'a! Spani'a e pucina! Franca' nu mai e! D6ra nu vomu se perdemu chiaru si patria, pamentulu, binele natalu, dreptulu de a tral, de a fi sub s6re!

Pangermanismulu vreo se nimicesca latinismulu! Elu domnesce deja preste franci la Jersey, preste ispanioli la Gibraltar, preste romani la Bucuresci. Elu stapanu t6ta Itali'a, elu mergea se stapanesca si Spani'a. Elu ocupa Franca' si principii sei domnescu pretindenea.

Belgi'a are de rege unu nemtu; Olandi'a, unu nemtu; Rusi'a, unu cearu de nemtu; Angli'a asemenea, are o regina germana. Spani'a a fostu se alba unu Hohenzollern. Cine scie, decd nu va ay6 Franca'. Se invetiamu nemtesce s6u se impuscam pre navaliiru!

Vedeti numerulu loru, potera loru, scopulu loru. Noi cademu, si se inalta. Noi cedemu, si pretindu starea si averea noastra. Trebuie se li lasamu loru loculu, totu ce e scumpu omului, case, mormente, zidurile n6stre, s6rtea noastra in ceru si pre pamentu, dreptulu si patria noastra, scopulu nostru de umanitate, t6te dogmele revolutiuniloru, si ale civilizatiunei n6stre!

Una pofta solbataca! Ei promitu Parisulu f6mei pe patru zile.

Ei vinu cu unu pasu fatalu, cu o precisiune astronomicu, flamendi, setosi, nesatiibili, aici ca in totu loculu, in suda ca in nordu pretindendu Franca', Oceanulu, marea balticu, slavii si celticu, pre t6te ni inghitu ei!

Usasi propri'i loru Germania, ea va fi Prusia. Partea va inghitu intregulu.

La noi nu mai e imperatiu! Dusmanulu seu, e astadi aliatulu seu! . . .

Ac6sta e ur'a republicii, revolutiunei, ac6stei revolutiuni, care'a facutu se fuga in 1848, — resbanarea e v6r'a regiuru ca a lui D6ieu.

Se ni ajutam! Ac6sta e legea naturei. Franca', care a ajutat Italiu contra Germaniei la Magenta, Grecii contra Turciei la Navarin, Belgiu contra olandiloru la Auvers, si Americi contra Angliei la Boston, Franca', atatu de gener6sa facu de altii, in 6r'a ce e tratada in 6r'a de periclu, striga contra ac6ia, pe cari ti a mentutu ea: Ajutati-mi mie!

Fratiloru, auditi strigatulu unui cetati6nu francescu ce are on6rea de a fi unu cetati6nu de Barcelona dela 68, unu cetati6nu de Rom'a dela 49, care in 13 Iunie si a jertitu dreptulu patriei si a patimutu 20 de ani in exilu pentru a elupta dreptulu patriei, a patimutu 20 de ani exilu pentru a afirma dreptulu patriei altora! Ascultati o voce amicabile, o voce omenesca! Ac6sta nu e o pretensiune, o detortinta ce reclama ea; este interesulu, salutea ce proclama ea. E vorb'a de existinta' tu tuturor'a!

Eu ve dicu: Ac6sta e m6rtea unei rase, finea unei civilizatiuni, a noastra, morindu cu noi. Gloriosa civilizatiune a lui Galilei si Garibaldi, a lui Juarez si a lui Cervantes, a lui Voltaire si Danton, este astadi unu pietismu augustinu, unu cesarismu periculosu.

Scultuire dara toti c6 lei! Timpulu a sosit! Deca auditi, decd raspundeti, decd republica' noastra triumfa, triumfa ceea a vostra!

Rasi's latina e mentuia, democrati'a victoriosa, Europ'a republiciana, lumea salvata, vietu pretindenea!

Decd nu, atunci t6te suntu perdutu! Ac6sta' o contra-revolutiune pretotindenea, abolitiunea, estirpataunea anulu 1789 si a principiloru sale: Libertate, egalitate, frati6tatea! Ac6sta' e restauratiunea universalu; Itali'a disolvata, predata regi-

loră și micii și ducloră mari și sei: Ispani' ărași va avé o regina dematurată. Dăca Barbonii reîntra în Parisu după prusii îngamfăți, ei vor învâta pretotindinea, la Madridu că la Neapole, și fara a socoti per papă de Romă! Mărtea pretotindinea. Viétia ori mórte: alegéti! — „Alb.”

Braslovu 26 Septembrie v.

Calcarea prescripțiilor statutului organelor.

Congresul nostru metropolitan este dinaintea usieii și crede, ca cauză noastră școlară locală încă va veni înaintea congresului, după cum a venit la anul 1868; înse de asta dată cauză a noastră se va prezenta într-o ediție mai completată, dară apoi și mai deteriorată, ca-ci ea va pretinde dela congresul nostru, că congresul se se abată dela principiul democratic și se credea pentru Braslovu un lucru extraordinar, care n'are nici o bază în instituțiile noastre bisericești, nici în starea noastră socială. Înainte de ce voi arăta ilegalitățile comise cu ocaziunea alegerei directoriului, a 3 profesori și un invetivatorii școlile profesionale românești din Braslovu, voi se producă mai întâiu mai multe acte autentice, care vor lumina starea lucrului și vor arata, ca într'adever s'au comisă mari ilegalități la severirea atinsului act de alegere. — Comuna bisericească dela St. Nicolae și a comună bisericească din cetate dela St. Adormire s'au împreunată la anul 1851 și amândouă au dăditu gimnasiului nostru.

Reprezentanțele, s'eu cum amu dice astăzi, comitetele parohiale au făcutu un legământ în numele comunelor, asociate, și făcua așa de bine, după cum vom vedé din legământulu, ce urmăză mai în diosu, ca -și usurpă apoi tóte drepturile întregelor comune asociate așa, încatu comunele n'au de a dice și participa absolută nimică, ca reprezentanțele seversiesc tóte afacerile privitoare la școlă. Asta ăre starea lucrurilor până la introducerea statutului organelor.

— După intrarea și publicarea statutului organelor lucrurile s'au schimbatu, ca-ce atunci afacerile școlare și fundationale se conducă, reguléza și administră de trei factori subordinați unulu altu'. Acostia trei factori suntu sindicatul școliar, comitetulu școliar și epitropi'a școliară. Fiecarecă dintre acesti trei factori -și are normata și precisată sferă a sa de activitate prin statutul organelor.

Reprezentanțele noastre bisericești adică comitetele parohiale, vedându-se reduse prin statutul organelor la pusețiunea loră cea adevărată și vedându-se restrinse în cerculu lor de activitate de mai înainte, ca tóte, ca densesle suntu alese per cale sinodala și ar' fi trebuitu se fiau cu respectu către instituțiile alocate, după care s'au ales și după care li s'au concediatu conducerea afacerilor școlare și fundationale, se adresă către senatul școliaru cu o petitiune, prin care cerură, că se bazea legământulu se le concedia și în anul acesta a nu observă prescripțiile statutului organelor la alegerea de profesori. Senatul școliaru archidieceșanu îndată ascultă cererea a 16 membri ai comitetelor parohiale asociate și tramite ordinațiunea de mai la vale. Senatul școliaru areva strînsă datorința a îndreptă pe comitetele parohiale la neviabil'ă pădrire și la strict'ă urmare a statutului organelor; ăra nu se calcă statutulu prin octozoi, necostându intru nimică statutulu organelor.

Dar' se producău legământulu, care l'au încheiat comun'ă St. Nicolae cu comun'ă St. Adormire, pentrucă din stipulațiunile aceluia se poate deduce parinti' congresulu, a corpului competent, încatu suntu în dreptu comitetele parohiale a-și usurpă drepturile aceluia, care după statutulu organelor comitetulu sinodulu școliar.

Ēta legământulu chestionat, pe care póte se lu deduce face-care omu sine ira et studio și se o spuna sinceru, dăca nu face imposibila constituțiunea noastră cea democratică în partiile sale fundamentale, ca alteréza principiul frăției și e-

galității, care suntu principiile fundamentale ale democrațiismulu creștinescu și în localu acestui principiu salutaru se întemeiază unu principiu aristocratic și plutocratic:

LEGAMENTU,

prin care subscriese dōne comune și respective reprezentanțele bisericești romane de religieune resaritiēna dreptu-creditiōșii din Braslovu, se îndată și se léga intru sine în solidum, alatu pentru vreme de acum, catu și pentru totu viitorulu din neamul în neam; că se dădăca încapieri pentru școlile nationale romane centrale de religieune dreptu-creditiōșii resaritiēna din Braslovu, și totu odată se îngriégăca să numai pentru tinerora lor în stare bună, ci și pentru necormăta a dăugera și creșterea a acoloră școlē, alatu în privință spirituală, catu și materială.

Acosta este scopulu legământulu, ăra toimeșile pe care, și condițiunile ce care neamul propus cu ajutorulu lui Dumnezeu tare și vertosu că se lu ajungem, suntu următorile:

I. Comuna bisericească dela St. Nicolae din suburbulu românesc și comuna bisericească din laintrulu cetății dela Adormire în privință bisericească și în ori care alta privință neatarnătoare unu de altă, la trebă și în sarcinăre înse de a dădi aici numele școlē, de ale tiēn și administra pentru tóte vécărie, se socotescă pe sine de astăzi încolo că un'ă și singura comună astelu, învâta acosta sarcina a țienerei școlēlor sale se alba dreptulu și datorință de a o purtă cu puterile și staturile totodăna împreună și nici odată desbinat, cum și fi ărtăta măcară umbra de ataietate s'eu prerogativa a unei asupra alteia, ci se vor socoti amândouă că unele, care împreunate într'unu scopu și la una loc s'errindu comunelor bisericeșlor ortodoxe și natiōne, implinescă porunca Apostolului: „de a fi tuturor tóte”. Îndatordăduse aceste dōne comune și respective reprezentanțele lor spre sus atinsulu scopu și solidaritate, și renouăscu prin acosta și otaririle lor din 18, 19 și 21 Noiembrie 1844 făcute sub Nr. protoc. 68, 69, 70, 71 și 72, cum și contractulu său legământulu, din Octobru 1850, primindu intru tóte și provocându la învoielile făcute sub aceste daturu între aceste dōne comune și respective reprezentanțele. — Deci

II. Școl'ă ăre se remana în veci natiōnală confesională, nefiindu nici odată ertatu a îmbraca altu caracteru s'eu natura, deatu ce se cuprinde în numirea ei de șcu. — Acosta o întielegem așa: că dădăca acestora școlē și fondurile ce i se vor aduna, trebă se fiau și se remana numai proprietate a romanilor de religieune resaritiēna dreptu-creditiōșii sub blastemul și afurisănia, tocmai și profesorii se se aléga și se se denumăscă numai din singulu natiōne romane de religieune resaritiēna dreptu-creditiōșii, precum se cere chiaru și în instrucțiunile bisericești dela St. Nicolae din an. 1843.

III. Școlile acestea nationale romane centrale de religieune resaritiēna dreptu-creditiōșii din Braslovu se dădăca, se înșestréza și se fundéza din colecte s'eu daruri, ce se aduna dela binefăcatorulu din singulu natiōne romane, prin urmare ele an se fiau deschise pentru totu fi romanilor cati ar' trage la densesle; cu acosta înse nici odată nu se socotescă încheie pentru alte natiōni și confesiōni. — Inse

IV. Pentrucă aceste dōne comune și respective reprezentanțele au fundatu mare parte, au întreprins și au lătu asupra-și acosta sarcina de a întemeia și administra aceste școlē, -și și păstréza dreptulu deplin de ale sustinēndu pentru totu vecii sub nemulăcitiōșii și neatarnătoare lor carma și administrătiune, fara a suferi nici unu felu de amestec străinu, deatu numai suprem'ă inspecțiune a monarhului și a guvernulu s'eu.

De aici urméza, ca comonele prin reprezentanții și inspecțorii s'eu efori s'eu -și vor aléga și -și vor denumi purăre profesorii, atatu în puterea acestu legământu, catu și intru întielesulu organizațiunei ministeriale s'eu guberniale din 1849, care tiēne, ca profesorii se fiau alési și denumiti de către acelu, cari îi și plătesc. — Totu de aici urméza, ca și acum în prezenta vor întreprinde clădirea școlēlor cu modulu și mijlocelu, care vor alfa densesle mai priintioșe. — Dar'

V. Nouă dădăca a școlēlor natiōnale romane centrale de legea dreptu-creditiōșii resaritiēna neapartatubrointiōșii, din pricina totalu lipse a unor încapieri școlastice, se va întreprinde așa:

Reprezentanțele amândouă în corpore vor îngriji, că se o adune capitalu de bani, cum și materiale cerute pentru redăcarea unei didici școlă-

stică; totu ele vor încheia și vor subscrie contracturi și învoielu cu toti maestrili, cati se ceră la îndeplinirea clădiru, cum și alti ajutieri; — ăra plățile se vor face prin unu casieru anumitu, și tóte chertiale privitoare la plăti vor fi contra-semnate și de către unu secretariu, care apoi va avea în sarcinăre de ale ptece pe tóte la castările cerute; se întielege înse de sine, ca școliarulu și secretariulu în acosta alatu calitate nu vor luă asupra-și către contractu nici unu felu de datorință personală de a plăti, ci plățile se vor face de către casieru numai din sumele ce se vor dă la man'ă densusi, pentru care este responsabilu și socotela curată către reprezentanțele, ăra adevărat'ă responsabilitate a împlinirii condițiilor legate în contractu căde asupra corpulu ambelor reprezentanțele de 26 inși, cum și totodată asupra tuturor acoloră, cari s'au îndatordău prin subscrierile lor, ca nu numara o sumă dăscăcară pentru clădirea școlēlor, pe sumă ca care s'au îndatordău, ăra mai multu nu. — Deci remane la datorință și întielegiunea ambelor reprezentanțele; că se încheie contractu astelu, încatu se le stă în voia a margini infinițiară planulu arhitectoniceu alu clădiru după mesur'ă puterilor banesici și materiale câte la voru veni la mană. (Va urmă.)

Suvenirul dela adunarea generală a Asociațiunii trans. rom.

Unu ciclu de artiili privitori la decurgerea adunării generale a Asociațiunii trans. romane din Nasedu avua ospitalitate în preluțiile colōne ale vetelelor noastre Gazeta. Credu, ca nu voi adevărat de patient'ă amatoriilor cetății, dăca voi mai sacrifică câteva consideratiōni acestui act marețiu, dăca în ante de a nu despartu de elu se mai aruncă una privire cexamatoriă, ca încatu ni a satisfăcūtu așteptărilor, se analizămu per catu au împlinitu acosta adunare dorințele publiculu romanu.

Adunarea acosta a fostu una din cele mai serbatoresce. Intrăgu diurnalistic'ă ne întresează acosta asertiune. Resultatele ei au fostu în multe privințe per catu de îmbucătoriu per atatu de supradietăria. Nasedenii au escelat cu asta ocaziune nu numai cu frumoșale pregătiri și cornele lor spese — pentru una primă o dăștelor catu se póte de buna și caldăroasă — cea ce au trecut chiaru presre așteptare; — dară manifestulu dădurei și iubirei lor nutritiōne către Asociațiune și șperurile ei au culminatu presre tóte. — Mai ca nici unu tinentu nu an depusu acele mari sacrificia per altariulu culturale nationalu, că acostu districtu. Districtulu Nasedulu au inaugurat fundulu Asociațiunei cu un sumă aprópe de 7000 fl. v. a.; una sumă destulă de considerabilă cu desebră, dăca considerăm starea acostu tinentu montenescu. Acosta sumă frumoșă este de a se multimi atatu stăruinței întregi întielegiune, catu energiei dui capitanu supremu A. Bohatielu și cu desebră a dloru dui cercuilișp. Marianu, Hontila și Rusu și dloru prof. M. Popu și I. Malu, cari au amblatu din comună în comună, îndemăndădu spre a se face membre fundătoresc s'eu ordinare per viețiu.

Ēta la ce ne aduce voință a tare, ambițiunea nobilă, caritateă cătră natiōne și patriă și iubirea de progresu și cultura!

Acoste virtuti frumoșe vor prinde rădăcini în pepturile romanilor. Acostu spiritu de sacrificiu va s'erbă de modulu la totu ce e nobilă, la totu ce e sacru și natiōnal; se va încarnă în animele romane. Dă, romanii trebă se nobilitéze acostu sacru sentimentu, ei trebă se adăre cultulu sacrificiului, ca-ce numai acelu au viețiu neperitōrie în cartea venitorulu, numai acelu natiōni au dreptulu de a aspiră la unu venitoru mare și gloriōsu, la splendore și marie, care se închina cu venerățiune și pietate la altariulu acelu cultu divin. — Numai la radiale unu asteliu de cultu se vor poté dezvoltă și mialdiale din stirpea lui Traianu în arbori admăbitori pentru romanismu și marea lui destinațiune.

Dăra nu numai acoste suntu de însemnatate pentru adunarea generală din Nasedu. Publiculu participatiōru, credu, ce se va fi interesatu multu de a cunoscă mai în detaliu acostu cultu alu romanismulu, și nu fara cuvență, ca-ce districtulu Nasedulu nu numai prin romanticietate tinentulu s'eu celă mai purificatu de ori ce elementu străinu, dar' prin abundanță a frumoșelor sale suveniru din trecut, prin multimea meritelor sale adusa per altariulu istoriei nationale, a culturi și literaturii

române — ne oferese un spectru din cele mai frumoase, în care se polarizase veritabil și immortalitatea romanului.

În auto de a trece la cele promise, fă-ne permisă a ne arunca privirea pe un moment în panoramă treceului acestui district, a frândrii unei pagine din istoria lui.

Nasledul, de la capitală districtului, e un orașel micuț abia peste 2¹/₂ mii locuitori. Cu 166 acoste ocupa ună din cele mai frumoase pagini a istoriei naționale, este una ală doile Blăși, ală doile focaluri ală romanismului din Transilvania.

Școalele dela Nasledu dela infintarea loră 1784 au răspundit lumina, au ajutat a împărtăși întinerescul, în care eră adencia car'ă noastră naționale. Institutul nasledun au crescut și tramis prin tôte angھیئر patriei apostoli, cari se propovădiescă evangھیئرul renașcerii romanismului, au produs pe unu Marianu, Pang'a, Georgiță, Ursu, ș. a. s. a. Din 1859 au sustenut în decursu de 10 ani una preparandă de modela, de unde au tramis în totu anul în tôte partile una comuna frumoasă de invetitori bravi. Dar' Nasledulu va produs și pe venitorii bravi ministri ală romanismului, ca-cî nobilulu spiritulu de sacrificare, iabirea și alipirea catra patria, natine și venitorulu seu, la desfintarea II. regim. romanu de granția, îndemă pră acostii fi bravi a-să sacrifică palele castigate pana atunci cu atata sudore și paratele cu scumpețate precum și o parte frumoasă de venitorie sale anuale, numai pentru scopuri nobile, pentru ajutorarea și creșterea generațiilor venitorie, cu unu cunventu pentru promovora culturii și literaturii naționale, pentru încalzarea tenemierii pe tôte căille: industriale, comerciale și științifice. În anul car, se compleză în Nasledu unu gimnasiu romanesc, care cu radiale sale va contribui multu la tôtele înmărire a întineresculu de pre-orișionalu pământului romanesc, la renașceră și fortificarea marelui nostru venitoriu. Ma Nasledulu pôte nu preste multu va avé în sinuulu seu una școală pentru scolare reale și unu cunventu de creșcere. — Nasledulu sustiene pe la diferite universități unu contingentu de teneri cu stipendia bunisioră, asemene vreo 40 de teneri pe la diferite maeștrii. — Aceste floricele de pre campulu culturii și ală progresului.

Meritele și virtutile nobile ale acestor bravi copii de munte inose nu se marginesc numai la atata. Așiu trece tôte preste marginele ce li le-au propus pentru acestu artichu vrendu a spune, de și în trasure scurte, unele pagine din istoria militară a acestui regimentu naționalu. — Deca inse ni ar' fi erțat a rumpă câteva din floricelele ce compun cunventu vertutioru sale militare am amiat: Limburgulu, Ared'a, Arolo și Ritioii în bătăliele cu Napoleon Bonaparte, Giorgiulu, Trop-pau și atele cu turculu și prusulu. Aceștia suntu robini din diademă treceului loru, totu alții martori neperitori de eroism, tenacitate, fortitudine și perseveranță. Apoi cine nu -și va aduce aminte deoarte despre dificulțate, er' de ală parte de spre bravura, cu care se luptă primulu batalionu în 1848? Cine nu -și va aduce aminte de Cusdrăor'a, Pest'a, Segediulu, Oradea mare, Clasiu etc. unde acostii fi al lui Martu sub conducerea lui Urbănu au gloriificat armele și numele romanului? Cine nu -și aduce aminte de canteclulu poporului:

Pe intro tieri pr'in amendone *)
Faceci Urbănu podari noue
Dar' pe podulu d'inalte
Merge Urbănu celu cu meute
Er' pe podulu din mialdoce
Merge Inculu cu norocu
Er' pe podulu d'inspoi
Merge Cosiutu cu vreo doi
Cu vreo doi cu vreo postata
Ddin santulu se lu bata. —

Una medalie de aur dela imper. Franciscu Iosifu I. cu inscripțione: "Pentru perseveranță și statornicia jurată în an. 1848", în seculu unu fatalu, în care mai tôte popoarele fostu necredințioșe tronului, — decordă pepturile acestor militari bravi. Tota acosta batalionu capătă în an. 1763 dela Iosifu II. pră flamar' a inscripțione: "Virtus romana redi vira".

Au nu suntu aceste nesecari monumentu frumoșă, carora trebue se se plece și se se apretiniescă totu romanului? . . .

Amu espusu acestu pră scurtu, crediendu a fi de interesu pentru stimatii colitori. (Va urmă.)

Adunarea pentru infintarea teatrului romanu de dincoace de Carpati

avă primă șiedintia în 4 Octobru în Dev'a, deschisă prin d. Dr. Iosifu Hodosiu, care fi și alesu de presiedinte adunare, la care luă parte și veteranelu er' cu cav. Simeone Băliutu, Nicola, Moldovanu, ș. a. ș. a. ș. a.

D. Iosifu Valceanu, că secretari ală comitetulu de cinci, citi raportulu comitetulu în cuprinsulu urmatoriu:

Reportulu comitetulu de cinci.

Onorabila adunare!

Inteligent'ă romană, concentrata erva trecea la Bud'a-Pest'a, aflându de manifestatiile irite din mai multe parti în favorulu infintării unu teatru naționalu: a credutu a implini una detorința națională, consultanduse despre regularea și conducerea provisoră a proiectatulu idee de mare importanță.

În acosta costine, ea s'a intrunutu de două ori, și, dupace a deicisu a luă inițiativă pentru realizare, a votatu unu programu preparatulu pentru acestu scopu.

Numiță inteligentia romană, condusa de firmă convingere, ea ideele și principiile salutare nimal prin insociri -și potu garanță realizarea stabila și sigură: a cugelatu, ca va află consimțentulu tuturor; cando, pentru realizarea ideeli sunu amintite, a adoptatu modalitate insociri, adică a formarea unei societăți.

Astfelu, ideă fundamentală în acosta programu preparatulu este a se formă una societate pentru creșcere unu fondu, din care apoi mai tardiu se șo pôte infintă doritulu teatru naționalu.

Spre a se face pregătirile necesare pentru formarea acostii societăți, ea a emis unu comitetu de cinci membri, în persoanelu dloru V. Babesiu, Iosifu Hodosiu, Petru Mihali, Alecs. Moționi și Ios. Vulceanu.

Acosta comitetu fu insarcinatu:

a) a emite unu apelu catra publiculu romanu, pentru a explicită mai pră largu intenționea acostii întreprinderi;

b) a primă interimalu ofertele și contribuiriile pentru scopulu indicatu;

c) a elaboră unu proiectu de statute pentru acosta societate, a la publică în diariș și a convocă una adunare generală la Dev'a, că într'unu centru, pentru a deșbate proiectulu de statute și a constituți societate.

Relativu la insarcinarea primă, comitetulu a răspuns prin apelușu seu catra publiculu romanu, datu la Pest'a în 17 Aprilie și publicatu în tôte diarișle romană circarpătine.

Încatu pentru insarcinarea a două, comitetulu vine a pune la vedere onorabilu adunari registrulu de oferte și contribuiri, — din care se va vedé, ca pana în diu' a astăzi suntu 307 fl. oferte și, afara de acestea, banii încasati 597 fl. 42 cr., cari s'au depus în cass'ă de depuneru din Pest'a pentru fructificare, alaturandulu totodată și adeverințele despre acosta procedură.

Și, în urma, la insarcinarea a treia, comitetulu a satisfăcutu, elaborandulu proiectulu de statute și publicandulu în diarișle romană; elu portu datulu Pest'a 6 Iuliu 1870. Totu în conformitate cu programulu preparatulu, comitetulu și propriamente presiedintele seu, în trei lune dupa publicarea acostor statute, a convocatu adunare prezentă. Și acum, vine a implini ultimă șa detorință, asternendulu proiectulu sunu apreciere acostii adunari. Comitetulu vine a dá unele explicari relative la principiile dezvoltate într'ensulu.

Principiulu fundamentalu, de care fu condusu comitetulu la redactarea acostor statute, este, a usură cătu mai grabnic'ă infintare a fondulu pentru scopulu propus.

Pentru executarea acostii principii, proiectulu propune infintare unu comitetu centralu de 7 membri, care va fi insarcinatu a conduce societate și a iugriti de tôte mijloacele posibile pentru aventură și înalțarea școptiorulu sale, tenendu în fiacaru anu una șiedintia.

Acosta comitetu va fi supusu controlu adunare generale, care se va ține în fiacaru luna una data.

Purediendu din principiulu sunu amintitu, comitetulu a credutu a luă în vedere și impregiurarea, ca orice întreprindere cu statu este mai bine garantată, cu catu ea are mai multi partinitori; deci a prevăditu în proiectulu seu de statute, că adunările generalu ale societății șo fia ambulante, ca astfelu, în fiacaru anu, societate șo se pôte întri cu membri noi.

Comitetulu a credutu a fi cu scopu a asigură inca și mai bine înalțarea membrilor societății prin formarea de cabomietu, prin cari societate va avé șe se lătescă în cele mai îndepărtate locuri; a prevăditu deci în statute și acosta impregiurare.

Încatu pentru șiedintia comitetulu centralu, proiectulu deșta Pest'a, ca-cî, avendu în vedere numărulu inteligentii noastre concentrata acolo din mai multe parti ală provinciilor romană, comitetulu a cugelatu, ca acostu orasiu va fi celu mai potrivit locu pentru asemene scopu.

Celelate dispozițiuni specificate în proiectu, motivanduse de sine înseși, comitetulu n'a aflatu de trebuință a le motră mai pră largu.

Deci, comitetulu vine în totu respectulu a recomandă proiectulu seu de statute atenției dvăstre, și ve rōga a lu primă.

Și cu acosta comitetulu alesu de inteligent'ă romană din Bud'a-Pest'a, terminanduse și insarcinările ce a lătu asupra-și, vine a pune la dispozițiune onorabilu adunari tôte actele sale, rogand' a luă mesorele ulterioare, ce se vor află necesare pentru garanțarea succosulu doritu.

Dev'a 4 Octobru 1870.

Iosifu Valceanu,
secretariu.

Șe alege apoi o comisiune statatōria din dd.: Petru Dragھیئر, Isăia Moldovanu și d. prof. Ioane Papiu pentru inscrierea contribuitorulu. Apoi d. Valceanu țienă unu discursu despre necesitate teatralu și cu deșcriere la romanu, interupțu de multe aplause.

D. Hodosiu cu ală discursu de oratoriă conștientă fermă animele tuturor ascultatorilor, cari ei s'orbuesc vocele în profundulu peptulu lor. La 2 ore bancheta în cass'ă d. vice-comite Georgiu Ciălanu, unde se redicaria toaste, pentru prosperarea și înflorirea naționei romană, pentru învinoarea fratiloru noștri francezi scđ. Sd'a se arangă concertu.

AUSTRO-UNGAR'Ă. Amanarea șied. senatulu imperiale pana în 7 Nov., rescriptulu imperatescu, care se tramite dietei din Prag'ă că răspunsu la adresa și care apromite autonomiă boemă și încoronare, pe baza sancțiunilor pragmatice, numai se tramita dupa nouă stare a lucrurilor la senatulu imperiale, neinviroarea dietei coche a tramite la senatu, și pretenderea perfectei autonomii, cum o are și Ungari'ă, escrierea alegierilor directe în Boemi'ă. Conferința republicanulu Thiers sositu din Petersburg în Viena cu imperatulu, Beust, Potocky, Taaffe, Andrassy fara succesu, de unde se duce la Florentin'ă, demisiunea min. de resbelu Khun din cauza, ca s'a conșcutu fara șcirea lui, că fiacaru batalionu de honveji magھیئر se șo de câte unu mitralase, care o voru primi din fabric'ă lui Georgiu Siegel cu pretin de 2800 fl. una, pentru care și s'a datu anticipative 72.000 fl. din cass'ă statului, imiștra dualistilor magھیئر de succesele resbelulu prezentu și frică ca se va întōrce acestă vargă și catra paradisulu loru, împingundu Prusi'ă Germani'ă pana la marea neșă, ca-ce Dunarea o pretindu de rēcuri, ca e spa germană; readunarea delegatiloru în Pest'a pe 21 Nov., aceste suntu tôte nouătile, care merita a fi înregistrate. —

Caus'ă Boemiă a intratu într'unu stadiu nou. Diet'ă boemă dede ad. rescriptulu imperatescu la comisiunea dietale șera a refera despre elu, comisiunea făcă propunerea în șiedintia dietei din 5 Oct., că se șo răspunda la rescriptulu cu o nouă adresa, cumcu nu voru alege la senatulu imperiale. Majoritate dietei primă acosta propunere și adresa răspundetōria la rescriptulu imp., care le apromite încoronarea că rōge alu Boemii provocand' se alege numai la senatulu imperiale. Asia gubernatorulu Boemiei princ. Mensdorff vedindulu acosta a amantatu diet'ă. Urmarea fi, ca a patent'ă imperatescă se escrișera pe 3, 6, 7 Novembro algeria directe la senatulu imp. Boemii vreu se alege și acum național, cari apoi inose se nu calce pragurile senat. imp. și atună amanares deșideriului lui, pana cando va fi reprezentata și Boemi'ă în elu, șa făcutu numai indiesertu. Prin urmare înviolet'ă totu nu o voru potu maeștrii dualisti, pana cando nu voru șparge ei înșii culbulu supremației loru preste ală provincie și popōra.

În loculu presiedintioru provinciāli demisiō-

*) Ungari'ă și Transilvani'ă.

nați din cauza rotării la amănarea senatului împ. se denumira alți noi: în Tirolu conte de Ledron Laterano, se născu în Moravia înca nu. Pentru Bucovina se dădui fostului capitănu de cercu în Gorița, br. Felix Pino de Friedenthal de presiedinte alu țierei.

Respucarea opului definitivel regulari a unificării Germaniei de sudu din partea Prusiei scote Austriei perii albi: — si pe Ungaria o taia în partite si mai sfasiate, cari pōta acum frica de Prusia, ca va inghiti dupa Austria si pe Ungaria loru, si le pare rau, ca a ramas Franca izolata; dar partița lui Jokay -si bate jocu în „Hon“ de deakisti întrebându, ca ce vor facia cu Franca? si pledeze pentru ea, că soi scape vreo caterva forturi si se periclitaze Ungaria? Pentru care Franca se se întropina? Pentru a prinsului din Wilhelmshöhe, or' alui Favre, or' cea orleana cu aliantia rusa, or' cea comunistica? Si provoca pe Andrassy se listoseasca animele prin unu comunicatu. Jokay vre pōte confederatiunea danubiana, dar fara Franca cum se pōte si cugeta asia ceva? Eca ca confusiunea în lăintu — în locu de a se chiarifica, acum incepe a se involta.

Gen. Türr catra unu barbatu de statu englesu scrie din Pallanza 19 Sept. unu ce studiatu. Elu condamnă pe fostii amici ai Franciei, ca au parasit-o, ca voru veni er' în strimintioa ceii ce adi nici diplomaticeose macaru nu s'au întrepusul pentru ea; er' voru confugi în diuș pericolulu mai antianu la Franca, care marinimōsa totu ea va fi cea d'antania, care va aderă si va audi vocea ce va striga ajutoriu. — Franca s'are pentru erorile sale. Ea crede, ca ar vultele țierei ei da putere; inse bogati n'a scapatu nici odată pe nici o natiune de periculu, ci numai arma. Asia diue odinioară Solon catra Creso: „nu te poti tu scapa prin aur, ci numai prin feru, ca-ce de se va sculă unu dusmanu, care are mai multu feru decatu tene, va veni si -ti va lua aurulu.“

Türr lauda organizarea militaria prusiana, unde fiecare se scia magu armă, cum se introduce si în Ungaria, dar apoi fiecare ofiteru fia de armata fia de reserva s'eu de apertoriu (honveda) treble se studieze bine geografa si topografa si apoi cu numerulu multu campanitoriu victori a sigura în contra vrei carei armate mai pucine, fia catu de a lăsa. Asia a invinsu astadi pangermanismulu, dar elu inca n'a adatu în contrai adu pe panlatinismu si deca acesta e slabu s'eu destulu de necircumspectu, incatu nu-si vede periculuu amenintoriu. Germani a se caute numai la panslavismu, care si ascete sabla si acela cu numeru precompantoriu alu milioaneloru cu o lovitura pōte calca totu germanismulu. În fine provōca pe barbatulu de statu englesu se lucre a se formă unu senatu europēna, că unu judeciu amfipetricionu, care se descuroe certele regimeloru, nesuferindule a confugi indata la arme. Türr a lucratu multu pana ce s'a introdus si în Ungaria sistem'a militaria prusiana, care se pōta furisă cate o victoriu cu preponderantia multimeii. — Ce diu vecinii la acesta? —

(Nerone nu se multimesce cu protectiunea poterloru 7, ci confuge la imbracosieria ariciului! —)

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 13 Oct. În 11 9 batalione de infanteria si cinci escadronu cavaleria si 6 baterii din reg. 2 de artileria din garniziōna arava o manovra mare sub comand'a In. S. Domnitorului. Campi'a dela Colentina, unde se adă unu numeru mare de publicu spectatoru, are loculu adunării despartimenteloru, 4 ore tiend manevr'a si fini cu defilarea. — Nu se adu inca nemica despre adapnarea camereloru, care e dorint'a generalu.

„Monitorulu“ nu esi, pe catu vedemu, cu demintrea scriei despre intentiunile Rusiei de a re-lua partea Besarabiei, ignorandu tractatulu de Parisu 1856 cu tōte, ca pe la Galati are latita falim'a, că regimelu romanu ar fi fostu si avistatu a-si re-trage autoritatile sale din acea parte —

Comerciuu stagnaze forte la Dunare si progatirele turcesci cu armarea inspira ingrigiri locutoriloru.

Consulatuu gen. alu Franciei e autorizat a organiza trupe guerilice din suditii ei în Orientu, caroru se voru alatura multi consangeni. —

Bal'a de vite a incetatu petundeneza în Romania'a, dupa aratarile oficiose. —

Novissimu. Tocma la inchiare primimiu pro țiere scire, ca d. prof. **Vas. Oroianu**, onōrea colegiloru sei de aici a reposatu astadi! Ce danna! —

Flot'a franceza er' aparu în Helgoland si se pōta frica de reinnoirea blocadei în nordu. Republica nu giumesce. —

Londonu 12 Oct. „Times“ reportēza, ca prusiani au incendiatu 20 de sale si au impuscatu 150 de țierani francezi! pentru ca luara lupu dupa oprelite! Ore pana candu va merge totu asia!

— (O nouă mitralēsa.) În diuș de 13 Septembrie, dice „Figaro“, o nouă mitralēsa a fostu încercata în poligonulu Vincennes.

Acosta unealta e aderinte de o mica machina de putere unui calu, care arunca glontiuu.

Asia dar' nu mai trebiu prafu, nu mai trebiu cartusie, si nu e nici o detonatiune.

Nu mai decatu se vedu numerosele avantaje ale acestei inventiuni.

Nou'a mitralēsa neincaldinduse nici odată, pōte arunca o cantitate infinita de proiectile, fiindu ca nu mai e nevoie, spre a se imultu numerulu datatorulu, decatu de a se mari puterea machinei cu vaporu.

O mitralēsa de putere de trei cal ar pōte arunca dōze sute glontie pe secunda si se d' fara întreprere.

Acosta mitralēsa nu trebiu se fia încercata. Unu recipientu primesc proiectilele, care suntu aruncate cu lopat'a si incolo machin'a indeplinece cele alte functiuni.

Nu suntu mai multu de dicea dile de candu

plănuu acestei machine a fostu spusu dilu Trōchu, Gubernatorel Parisulu dade ordine imediatu se fia încercata; încercarea se faci de curendu si putemu adim'a, ca a fostu satisfactoria.

Conducerea acestei mitralēse o puciuu lucră pe langa acea de sistemulu puscii Chassopot.

Inventatoarele e insarcinat se fabrico dōze sute în optu zile. —

Schwarze & Bartha

placiu Nr. 16
cu convocata soldatulu pre-
stōca

totu felulu de imbracaminte
de cavaleri

si oferi onoratiulu publicu
una mare cantitate pe a-
lesu de cele mai rare ma-
terie de sertose-țocuri-
lețce cu pretulu celu mai
moderatu. 2

CURSURILE

la bursa în 14 Oct. 1870 sin mila:

Gablii imperalesci	—	—	56 94	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 58 1/2	„
Angsbürg	—	—	122	„
London	—	—	124	10 „
Impromotulu nationalu	—	—	63	85 „
Obligatiile metalice vechi de 6%	—	—	56	80 „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	77	80 „
„	—	—	76	80 „
„	—	—	transilvane	75 „
„	—	—	croai-slav.	79 „
Actiunile baneci	—	—	708	— „
„	—	—	283	80 „

INSTITUTULU

de pensiene generalu din Brasiovu,

dupa computulu manipulatoriuu din urma posede considerabilulu capitalu de

724.712 fl. 71 cr. m. a.,

care e asiediatu cu securitate pupilaria si e proprietate singuru numai a membriloru lui.

Pana în finea anulu 1869 se plătira din institutu că pensii **168.413 fl. 60 cr. m. a.**

Dreptulu la un'a pensiene întregă simpla din institutu acest'a se castiga prin contribuii anuali deîntrerupte de cate 12 fl. 60 cr., în restempu de 17 ani, care dreptu prin alte prestatiuni de 17 ani, adica prin prestatiuni de mai multe contribuii se pōte imultu si indesti; dar' si cei mai seracuti -si potu asigura pensiiu parțiale prin una s'eu mai multe contribuii de cate 1 fl. 26 cr.

În anulu al 18 dupa anulu de intrare se incepe primirea pensiei. Pensinea prima si la membrii cei mai tineri e cu multu mai mare decatu un'a contribuie annuala, la membrii mai betranzi totusi pensinea trece si preste sum'a incinicta a contribuieii anuale si cresce din anu în anu totu mai multu.

Cine a pasitu preste anulu 48 alu vietii, trebiu se presteze adausulu betranstiei, la prim'a intrare, pentru atati ani, cu cati ani sa pasitu elu preste anulu 48 alu vietii, intra inse si la tragerea pensiei cu atati ani mai degraba.

Fōlōsele ce le da institutul acesta suntu atatu de invederate, incatu trebiu se tragemu atentiuu facaruaru, care vre a ingrigi de viitorulu seu, s'eu a loru sei, într'unu modu inlesnitios, cumca declaratiunile a intră pentru anulu acesta se potu primi **numal pana la finea lui Octobre** în cancelaria directiunii, în Brasiovu, țergulu cailoru Nr. 35, s'eu la dd. agenti ai acestui institutu; mai tragemu luarea aminte a membriloru, cari nu si-au solvit în lăintu contingentele sale anuale, că se si solveze contribuieile pana la terminulu acest'a, pentruca la din contra numai siesi voru avé a impută intrarea mai tardia în perceptiunea pensiei, care trebiu necesarminte se urneze din nepunctual'a depurare a contribuitorulu.

În fine membrii acosta ai institutulu, cari în anulu 1869 au solvit contribuie annuala a 17. se provōca, că se-si d'e cōlele loru de cutiare directiunii acostaia fara intindare, s'eu nemiduloceitu, seși prin' unulu din domnii agenti, pentrucă se se pōta provēd inca de pe acum cu asigurarea pensiei si pentrucă se se incunige vreo intardiare a esolvirei pensiei în lun'a lui Ianuaru 1870.

Statutele se potu vedé atatu la cancelaria directiunii, catu si la domnii agenti ai acestui institutu, unde se voru dă si explicari dorite cu tōta placerea si paribilitate.

Directiunea

institutululu generalu brasiovanu de pensiene.

Acestu institutu de pensiene rediatu de sasii brasioveni nu potu atrage a face asemene pentru asigurarea filioru si rudeniiloru cu usuratate pe luaga contribuiea contingentuluu annualu, candu tuturor calea deschisa. —